5.3.2018

Kai Mykkänen
sisäministeri

Eduskunnan puolustusvaliokunnalle

Hallituksen esitys laiksi Suomen perustuslain 10 §:n muuttamisesta

Perustuslain muuttamista koskeva hallituksen esitys HE 198/2017 vp liittyy sisäministeriössä ja puolustusministeriössä valmisteltuihin hallituksen esityksiin, joissa ehdotetaan säädettäväksi siviili- ja sotilastiedustelusta (HE 202/2017 vp ja HE 203/2017 vp).

Sisäministeriön siviilitiedustelulainsäädäntöä koskevasta hallituksen esityksestä HE 202/2017 vp antamassa lausunnossa sekä siviili- ja sotilastiedustelulainsäädäntöä koskevissa hallituksen esityksissä selvitetään seikkaperäisesti Suomen turvallisuustilanteen heikkenemiseen ja monimutkaistumiseen liittyviä näkökohtia sekä nykyisten toimivaltuuksien käytön oikeudellisia rajoitteita hankkia tietoa toiminnasta, joka vakavasti uhkaa Suomen kansallista turvallisuutta.

Suomen turvallisuustilanteen ja -ympäristön muutokseen ovat vaikuttaneet muun ohella sotilaallisen toiminnan ja jännitteen lisääntyminen lähialueillamme. Kansalliseen turvallisuuteen kohdistuvat vakavimmat uhat ovat nykyään hyvin usein alkuperältään tai kytköksiltään kansainvälisiä ja siten vaikeammin hallittavia. Lisäksi viestintäteknologian nopea kehitys on tehostanut ja helpottanut Suomelle uhan muodostavien tahojen välistä yhteydenpitoa ja verkostoitumista sekä vaikeuttanut uhkien taustalla olevien tahojen tunnistamista. Teknologian kehittyminen on myös mahdollistanut kansallista turvallisuutta vaarantavien tekojen valmistelun ja toteuttamisen entistä lyhyemmässä ajassa. Samalla uhat ovat muuttuneet toteutuessaan vaikutuksiltaan aiempaa laajemmiksi, moniulotteisimmiksi ja vaarallisemmiksi yksittäisten ihmisten ja koko yhteiskunnan kannalta.

Suomen turvallisuustilanteen heikentyminen ja tarve varautua Suomen kansallista turvallisuutta vakavasti uhkaavaan toimintaan muodostavat hallituksen näkemyksen mukaan sellaisen poikkeuksellisen tilanteen, jossa perustuslain kiireelliselle muuttamiselle on osoitettavissa välttämätön tarve.

Siviili- ja sotilastiedustelulainsäädäntöä koskevissa hallituksen esityksissä ehdotetaan tiedusteluviranomaisille uusia toimivaltuuksia. Luottamuksellisen viestin salaisuuden suojaan puuttuvat toimivaltuudet edellyttävät perustuslain 10 §:n 3 momentin tarkistamista. Tällaisia säännösehdotuksia ovat siviilitiedustelua koskevassa esityksessä poliisilain 5 a lukuun esitettävä 6 § (telekuuntelu ja tietojen hankkiminen telekuuntelun sijasta), 7 § (televalvonta), 11 § (tekninen kuuntelu), 31 § (lähetyksen jäljentäminen) ja lakiehdotuksessa tietoliikennetiedustelusta siviilitiedustelussa tarkoitettu tietoliikennetiedustelu. Vastaavia säännösehdotuksia esitetään sotilastiedustelulainsäädäntöä koskevassa hallituksen esityksessä. Jos nyt ehdotettu perustuslain muutos käsitellään normaalissa perustuslainsäätämisjärjestyksessä, voisivat näitä toimivaltuuksia koskevat säännökset sisäministeriön arvion mukaan tulla voimaan vuoden 2020 vuoden aikana.

Käytettäessä kiireellistä perustuslainsäätämisjärjestystä säännökset voisivat tulla voimaan aikaisemmin, mahdollisesti jo vuoden 2018 lopulla esitysten eduskuntakäsittelystä riippuen. Jos esitysten eduskuntakäsittely jatkuu kuluvan vaalikauden lopulle asti, vähentää tämä tarvetta kiireellisen menettelyn käyttöön.

Postiosoite:
Sisäministeriö
PL 26
00023 Valtioneuvosto

Käyntiosoitteet:
Kirkkokatu 12
Helsinki

Puhelin:
Vaihde
0295 480 171
Faksi:
09 1604 4635

Virkasähköpostiosoite:
kirjaamo@intermin.fi
www.intermin.fi